הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שלח שלט

(ל) לִרְחִיצָה, [ס]אֲבָל אִם אֵינוֹ רָאוּי, (לא) * אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁאֵין עוֹשִׂין גֶּרֶף שֶׁל רְעִי לְכַתְּחִלָּה. וְאִם נָתַן כְּלִי תַּחַת דֶּלֶף שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִרְחִיצָה, (לב) מֻתָּר (מ) (לג) לְטַלְטְלוֹ בְּמַיִם הַמְאוּסִים שֶׁבּוֹ *:

ס רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ה (הכ"ד). * (קְצָת דִּינֵי הַשְׁמָעַת קוֹל יְחָבְּאֲרוּ בְּסִימָן שֶׁאַחַר זֶה (ס"ג)).

שלט כַּמָּה דִינִים פְּרָטִיִּים הַנּוֹהֲגִין בְּשַׁבָּת. וּבוֹ ז' סְעִיפִים:

א (א) [א]אֵין רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש"ה סָעִיף י"ח מִדִּין הֲלִיכַת קָרוֹן): **ב** [ב]אֵין שָׁטִין (ב) עַל פְּנֵי הַמַּיִם, [ג]אֲפִלּוּ (פ) (ג) בִּבְרֵכָה (ד) שֶׁבֶּחָצֵר מִפְּנֵי שֶׁכְּשֶׁהַמַּיִם נֶעֱקָרִים וְיוֹצְאִים חוֹזֵן לַבְּרֵכָה (ה) [ד]דְּמֵי לְנָהָר. * וְאִם יֵשׁ לָהּ (ו) שָׂפָה סָבִיב, מֻתָּר דְּכֵיוָן דַּאֲפִלּוּ נֶעֱקְרוּ הַמַּיִם הַשָּׂפָה מַחֲזֶרֶת אוֹתָם לִמְקוֹמָם הָוֵי לֵיהּ כִּכְלִי וְלֵיכָּא לְמִגְזַר בֵּיהּ שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה חֲבִית שֶׁל שַׁיָּטִין: **ג** (ז) [ה]אֵין מְטַפְּחִין לְהַכּוֹת כַּף אֶל כַּף וְלֹא מְסַפְּקִין לְהַכּוֹת כַּף עַל יָרֵךְ (ג) (ח) וְלֹא מְרַקְּדִין, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְתַקֵּן כְּלֵי שִׁיר. [ו]וַאֲפִלּוּ לְהַכּוֹת בְּאֻצְבַּע עַל הַקַּרְקַע * אוֹ עַל הַלּוּחַ, (ט) אוֹ אַחַת כְּנֶגֶד אַחַת כְּדַרְכָּהּ הַמְשׁוֹרְרִים, אוֹ לְקַשְׁקֵשׁ בָּאֱגוֹז לְתִינוֹק אוֹ לְשַׂחֵק בּוֹ בְּזוּג כְּדֵי שֶׁיִּשְׂתַּחֵק, כָּל זֶה וְכַיּוֹצֵא בּוֹ אָסוּר גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְתַקֵּן כְּלֵי שִׁיר. * [ז]וּלְסַפֵּק כְּלָאַחַר יָד, מֻתָּר: הָגָה: וְהָא דְּמִסַּפְּקִין וּמְרַקְּדִין הָאִידְנָא וְלֹא מָחֲנִין בְּהוּ, מִשּׁוּם דְּמוּטָב שֶׁיִּהְיוּ שׁוֹגְגִין וְכוּ'. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּבַזְּמַן הַזֶּה הַכֹּל שָׁרִי, דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בַּעֲשִׂיַּת כְּלֵי שִׁיר וְלֵיכָּא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יְתַקֵּן כְּלֵי

א מִשְׁנָה בְּבֵיצָה ל"ו (ע"ב). **ב** מִשְׁנָה שָׁם. **ג** בְּרַיְתָא שַׁבָּת מ' (ע"ב). **ד** וְכֵן פֵּרֵשׁ הָרַ"ן (שם יח: ד"ה תיר לא ישוט) לְפִי גִּרְסַת הָרִי"ף שָׁם (שם) וְכֵן כָּתַב רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ג (ה"ה). **ה** מִשְׁנָה בְּבֵיצָה ל"ו (ע"ב) וְשָׁם בַּגְּמָרָא. **ו** רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק (כ"ב) [כ"ג (ה"ד)]. **ז** רַמְבַּ"ם שָׁם מֵהָא דְּתִרּוּשַׁלְמִי (בֵּיצָה פ"ה ה"ב) בְּשֵׁם ר' יוֹנָה שָׁם.

בְּאֵר הַיטֵב

ח (מ) לְטַלְטְלוֹ. וְדַוְקָא כְּשֶׁהוּא נָתוּן בְּמָקוֹם שֶׁהוּא שָׁם, דְּמֵאִיס עָלָיו וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן. ש"ח סָעִיף (ל"ו סָעִיף ל"ז) [ל"ד]. מִגֵּן אַבְרָהָם:

א (פ) בִּבְרֵכָה. פְּרוּשׁ שֶׁאֵין בָּהּ גְּזֵרָה מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה חֲבִית שֶׁל שַׁיָּטִין, דִּבְכְלִי לֹא גָּזְרוּ וּבְרֵכָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ שָׂפָה הָוֵי כִּכְלִי: **ג** (נ) וְלֹא מְרַקְּדִין. וּבְיוֹם שִׂמְחַת תּוֹרָה מֻתָּר לְרַקֵּד בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים קְלוֹסִים לַתּוֹרָה מִשּׁוּם כְּבוֹד הַתּוֹרָה כֵּיוָן דְּלַיְת בָּהּ אֶלָּא מִשּׁוּם שִׂמְחָה. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה לא מטפחין) בְּשֵׁם מַהֲרַי"ק (שורש ט ענף ב):

בֵּאוּר הַלָּכָה

ח * **אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁאֵין וְכוּ'.** הִנֵּה עִקַּר הַטַּעַם דְּאָסוּר לְהַעֲמִידוֹ תַּחַת הַדֶּלֶף הוּא מִשּׁוּם שֶׁאֵין מְבַטְּלִין כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ, דְּלֹא יְהֵיהּ יְכוֹלֶת בְּיָדוֹ לְהַזִּיזוֹ אַחַר כָּךְ מִמְּקוֹמוֹ כֵּיוָן דְּאֵית בֵּיהּ מְקַצָּה וְכִדְאִיתָא בִּגְמָרָא (מג.), אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאֵי הָוֵי שָׁרֵי לַעֲשׂוֹת גֶּרֶף שֶׁל רְעִי לְכַתְּחִלָּה לֹא הָיָה קָרוֹי כְּלִי בְּטוּל כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ כֵּיוָן שֶׁמֻּתָּר לִטֹּל אַחַר כָּךְ וּלְשָׁכְכוֹ וּכְמוֹ שָׁפִים הַמְחֻבָּר לַבָּסוֹף, אֲבָל כֵּיוָן דְּקַיְמָא לַן דְּאֵין עוֹשִׂין גֶּרֶף שֶׁל רְעִי לְכַתְּחִלָּה אִם כֵּן הָרֵי הוּא מֻכְרָח לְהִתְרַצּוֹת לְכַתְּחִלָּה שֶׁיִּהְיֶה מְנַח שָׁם בְּקִבְיעוּת וּמַעֲתָה הָוֵי שַׁפִּיר בְּטוּל כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ [מִגֵּן אַבְרָהָם]. (ס"ק יב) בְּשֵׁם יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (בֵּיצָה פ"ה סי' ג) וְכֵן הָעֲתִיקוּ דִּין זֶה עוֹד כַּמָּה אַחֲרוֹנִים]. **וְהִנֵּה דִּין זֶה הָעֲתִיק הַמְחַבֵּר מֵהָרַמְבַּ"ם** (פכ"ב הכ"ד), **וְהִטּוּר פָּלִיג עַל זֶה,** וְעַיֵּן בְּטַ"ז (ס"ק ד) שֶׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה וּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כְּהָרַמְבַּ"ם. **וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם** (ח"ב כלל סז סכ"ו) **שָׁכָתַב דִּבְמָקוֹם צָרָךְ גָּדוֹל יֵשׁ לִסְמוֹךְ עַל הַטּוּר דְּפָסַק שֶׁאִפְלּוּ בְּאֵינוֹ רָאוּי מֻתָּר לִיתֵּן כְּלִי תַּחְתָּיו. וְהִנֵּה מַה שֶּׁאָנוּ נוֹהֲגִים לָשֶׂל בַּבֹּקֶר מֵי הַנְּטִילָה תּוֹךְ כְּלִי אַף שֶׁהֵם בְּוַדַּאי אֵינָם רְאוּיִים לִרְחִיצָה וְלֹא לִשְׁתַּת בְּהֵמָה** כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן ד', **וְכֵן הַמַּיִם אַחֲרוֹנִים שֶׁנּוֹטְלִין לְתוֹךְ כְּלִי, עַל כָּרְחָךְ מִשּׁוּם דְּסִבִּירָא לָן כְּהַטּוּר. וְעוֹד נִרְאֶה לִי דְּזֶה לֹא מִיקְרֵי אֵינוֹ רָאוּי דְּאֵין עֲלֵיהֶם שׁוּם אִסּוּר אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁרּוּחַ רָעָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶן, וְלֹא מִיקְרֵי אֵינוֹ רָאוּי רַק אִם הוּא מֵעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁיּוֹרֵד מִן הַגַּג אוֹ שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם אִסּוּר עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן וּכְמוֹ גַּבֵּי טֶבֶל מִדְּרַבָּנָן שֶׁהַזִּכְיוֹרוֹת הַפּוֹסְקִים:**

ב * **וְאִם יֵשׁ לָהּ שָׂפָה וְכוּ'. הִנֵּה לְפֵרוּשׁ רַשׁ"י בְּגָמָרָא** (מ: ד"ה ואפילו עומדת) **שֶׁמָּא יִתְּיוּ חוֹץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, אֲבָל לְפֵרוּשׁ הָרִי"ף** (יח:) **שֶׁהָעֲתִיק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כְּוָתְיָה לֹא בְּרִירָא לִי, וְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם** (פכ"ג ה"ח) **גַּם כֵּן מִשְׁמַע קְצָת דְּדַוְקָא בְּחָצֵר מֻתָּר:**

ג * **אוֹ עַל הַלּוּחַ אוֹ אַחַת כְּנֶגֶד אַחַת.** עַיֵּן בְּאוּרוֹ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ט) וְהוּא מֵהַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ולא מטפחין) וְהָאַחֲרוֹנִים, וּמִפְּנֵי זֶה תָּמַהּ עַל הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' סב) שֶׁכָּתַב נָגֵד דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם (פכ"ג ה"ד). וּלְפָנֵינוּ הַגִּירְסָא בְּרַמְבַּ"ם עַל הַלּוּחַ אַחַת כְּנֶגֶד אַחַת וְכוּ', וּלְפִי זֶה אַלְעִיל קַאי שֶׁהִכָּה עַל הַקַּרְקַע אוֹ עַל הַלּוּחַ אַחַת כְּנֶגֶד אַחַת וְזֶהוּ דֶּרֶךְ הַמְשׁוֹרְרִים, לְאַפּוֹקִי אִם הִכָּה פַּעַם אַחַת עַל הַקַּרְקַע אוֹ עַל הַלּוּחַ לְאוֹ כְּדֶרֶךְ הַמְשׁוֹרְרִים הוּא, וְרָמַז בָּזֶה דְּלִהַקִּישׁ עַל הַדֶּלֶת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה מֻתָּר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּהָדְיָא בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה בְּסוֹף עֲרוּבִין (פ"ו מ"ד), אֲבָל לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ דְּלִהַכּוֹת בְּאֻצְבַּע צְרִידָה לְאוֹ דֶּרֶךְ שִׁיר הוּא. וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת דְּיוֹמָא (פ"א מ"ז) 'וְעוֹשֶׂה בָּזֶה תְּנוּעוֹת עֲרֵבוֹת', לֹא מָכְרַח דְּהוּא דֶּרֶךְ שִׁיר, וְכַוָּנַת הָרַמְבַּ"ם בָּזֶה כֵּיוָן דְּהָיְתָה זֶה רַק כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן אִם כֵּן לְמָה לֹא עָשׂוּ סְתָם הַקָּשָׁה עַל אֵיזֶה דָּבָר, וּלְזֶה אָמַר שֶׁהָיוּ תְּנוּעוֹת עֲרֵבוֹת וְזֶה דֶּרֶךְ כְּבוֹד יוֹתֵר לְפָנֵי כֹּהֵן גָּדוֹל מִפֶּתַח הַקְּשׁוּת:

* **וּלְסַפֵּק כְּלָאַחַר יָד מֻתָּר.** דִּין זֶה מְקוֹרוֹ הוּא מִירוּשַׁלְמִי (בֵּיצָה פ"ה ה"ב) כְּמַבְאָר עַל הָאֲגוּדָל בְּנְעִימָה וְעוֹשִׂין בָּזֶה, תְּנוּעוֹת עֲרֵבוֹת [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ולא מטפחין)], וְזֶהוּ שְׁסָיַם מ"ב, ד"ה לא מטפחין) מוֹדָה שָׁם בְּעֶצֶם הַדִּין דְּאָסוּר, עַיֵּן שָׁם: **(ס)** טוּר סִימָן תקכ"ד וְהָרִי"ף (בֵּיצָה כ.) וְהָרא"ש (בֵּיצָה פ"ה סי' ב) וְהוּא מֵהַיְרוּשַׁלְמִי (בֵּיצָה פ"ה ה"ב), וְצָרִיךְ עִיּוּן דַּאֲפִלּוּ נַיְמָא דְּכָעֵי לְקַלָּא כְּגוֹן לְהַשְׁמִיעַ צַעֲרוֹ לְרַבִּים הָא מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁבוּת. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה לא מטפחין) בְּשֵׁם מַהֲרַי"ק (שורש ט ענף ב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַתְּקָרָה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה: **(ל) לִרְחִיצָה.** דְּאֵין עַל הַמָּטָר הַיּוֹרֵד (כה) שֵׁם מַקָּצָה אוֹ נוֹלָד וְיָכוֹל לִשְׁתּוֹתוֹ אוֹ לִרְחֹץ מִמֶּנּוּ, וְהוּא הַדִּין (כו) אִם הוּא רָאוּי רַק לִשְׁתַּת בְּהֵמָה: **(לא) אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁאֵין וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ אֵין עוֹשִׂין דָּבָר שֶׁיִּמָּאֵס עַל סְמַךְ שֶׁיִּהְיֶה מֻתָּר אַחַר כָּךְ לְהוֹצִיאוֹ כְּגֶרֶף שֶׁל רְעִי, וְאִם אֲפִלּוּ יִתְרַצֶּה שֶׁיִּשָּׁאֵר כָּךְ וְלֹא יְזִיזֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ גַּם כֵּן אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אסור): **(לב) מֻתָּר וְכוּ'.** הַיְינוּ אַף קֹדֶם שֶׁנִּתְמַלֵּא [אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ט)]: **(לג) לְטַלְטְלוֹ וְכוּ'.** וְדַוְקָא (כז) כְּשֶׁהוּא נָתוּן בְּמָקוֹם שֶׁיִּשְׁיַּכְתּוֹ קְבוּעָה שָׁם, דְּמֵאוּס עָלָיו וְהָוֵי כְּגֶרֶף שֶׁל רְעִי שֶׁהִתִּירוּ לְטַלְטְלוֹ לְהוֹצִיאוֹ לַאֲשָׁפָּה מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ, אֲם הוּא עוֹמֵד בְּמָקוֹם שֶׁיִּשְׁיַּכְתּוֹ קְבוּעָה שָׁם וְכַנַּ"ל מִבְּסִימָן ש"ח סָעִיף ל"ד עַיֵּן שָׁם:

א (א) **אֵין רוֹכְבִין.** לְעֵיל בְּסִימָן ש"ה סָעִיף י"ח בַּאֲרִתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה הַטַּעַם וְכָל פְּרָטֵיהֶן: **ב** (ב) **עַל פְּנֵי הַמַּיִם.** בְּיָדָיו וְרַגְלָיו, (פ) שֶׁגַּם רַגְלָיו עֶקֶר מִן קַרְקַע הַמַּיִם, וְהַטַּעַם שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה חֲבִית שֶׁל שַׁיָּטִין כַּדְּמָסַיְם לְקַמָּן, וְהוּא כְּלִי שֶׁל גְּמָא שֶׁאוֹרְגִין אוֹתוֹ וְעוֹשִׂין כְּמִין חֲבִית אֲרֻכָּה לִלְמֹד בּוֹ (נ) לְשׂוּט עַל הַמַּיִם: (ג) **בִּבְרֵכָה.** הוּא מָקוֹם כִּנּוּס מַיִם לִכְבִיסָה אוֹ לִשְׁרוֹת פִּשְׁתָּן: (ד) **שֶׁבֶּחָצֵר.** דְּאִלּוּ כְּשֶׁהַבְּרֵכָה עוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, בְּלָאו הָכִי אָסוּר (ג) שֶׁמָּא יַתִּיז מַיִם בְּרַגְלָיו חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת: (ה) **דְּמֵי לְנָהָר.** כְּשֶׁהַמַּיִם יוֹצְאִין מִן הַבְּרֵכָה וְנִמְשָׁכִין בֶּחָצֵר מִכֹּחוֹ שֶׁדּוֹחֶה הַמַּיִם בְּיָדָיו וְרַגְלָיו בְּשׂוּטָתוֹ, וְהָוֵי בִּכְלַל גְּזֵרָה שֶׁאֵין שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה חֲבִית שֶׁל שַׁיָּטִין: (ו) **שָׂפָה.** הַיְינוּ כְּעֵין כָּתְלַיִם גְּבוֹהִים מִכָּל צַד [מַרַ"ן (יח: ד"ה תיר לא ישוט) וּמַגִּיד מַשְׁנֶה (פכ"ג ה"ח)]: **ג** (ז) **אֵין מְטַפְּחִין וְכוּ'.** בֵּין (ד) בְּאֻבְלוֹ (ה) וּבְחֶמְתּוֹ לְעוֹרֵר הַצַּעַר וּבֵין מִחֲמַת שִׂמְחָה, וְכֻלָּם מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְתַקֵּן כְּלֵי שִׁיר לְעוֹרֵר הָאֵבֶל אוֹ הַשִּׂמְחָה: (ח) **וְלֹא מְרַקְּדִין.** וּבְיוֹם שִׂמְחַת תּוֹרָה מֻתָּר לְרַקֵּד בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים קְלוֹסִים דְּתוֹרָה מִשּׁוּם כְּבוֹד הַתּוֹרָה כֵּיוָן דְּלַיְת בָּזֶה אֶלָּא מִשּׁוּם שְׂבוּת, אֲבָל בְּשָׁאר שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן בְּנִשּׂוּאִין אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, וְגַם לְכְבוֹד הַתּוֹרָה אֵין כְּדַאי לְהַתִּיר אֶלָּא טִפּוּחַ וְרִקּוּד וְלֹא קִשְׁקוּשׁ בְּפַעֲמוֹנִים וְזוּגִים, וְכָל שֶׁכֵּן שְׁאָר כְּלֵי שִׁיר דְּאָסוּר [אַחֲרוֹנִים]: (ט) **אוֹ אַחַת כְּנֶגֶד וְכוּ'.** כְּגוֹן אֵלּוּ שֶׁמַּכִּין בָּאַמָּה [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ולא מטפחין)], וְזֶהוּ שֶׁסִּיַּם כְּדַרְכּוֹ הַמְשׁוֹרְרִים. וְאִם עוֹשֶׂה זֶה בְּחֻזְקָה כְּדֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ח (מה) זכר לְאַבְרָהָם (ח"א הל' שבת ערך מטר): (מו) לְעֵיל בְּסִימָן ש"ח סָעִיף ל"ה בְּמִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק סא): (מז) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **ב** (פ) מַרַ"שׁ"ו שָׁם בְּדֶרֶךְ מ' עַמּוּד ב' (בד"ה הלל ולא, וד"ה אי), דְּאִי לָאו הָכִי אֵינוּ אָסוּר וְאַף הָרִי"ף מוֹדֶה בָּזֶה וְכִדְאִיתָא בְּמִלְחָמוֹת (יח: ד"ה אמר הכותב): (נ) רַשׁ"ו (בֵּיצָה לו: ד"ה חבית): (ג) גַּם זֶה מַרַ"שׁ"ו שָׁם (שבת מ: ד"ה ואפי' עומדת): **ג** (ז) מַרַ"שׁ"ו קמ"ח עַמּוּד ב' (ד"ה אין מספקין) וְאַף הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה לא מספקין) מוֹדֶה שָׁם בְּעֶצֶם הַדִּין, דְּאָסוּר, עַיֵּן שָׁם: (ס) טוּר סִימָן תקכ"ד וְהָרִי"ף (בֵּיצָה כ.) וְהָרא"ש (בֵּיצָה פ"ה סי' ב) וְהוּא מֵהַיְרוּשַׁלְמִי (בֵּיצָה פ"ה ה"ב),

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שלט

שִׁיר דְּמִלְּתָא דְּלֹא שְׁכִיחַ הוּא, וְאֶפְשָׁר שֶׁעַל זֶה נֶהֱגוּ (י) *לְהָקֵל בְּכָל (תוספות (ס״פ) [ר״פ] המביא כדי יין (מיהא ג. ד״ה תנן מין מטפחין)): ד (ג) [ג] (יא) ח״אֵין דָּנִין. הַגָּהּ: וְלָכֵן הָיָה אָסוּר לִתְפֹּס וּלְהַכְנִיס לְבֵית הַסֹּהַר מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב אִיזֶה עֹנֶשׁ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִבְרַח, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לְהַלְוֹתוֹ (יב) דְּהָוֵי (יג) בְּכְלַל דִּין, (יד) וְאִם יִבְרַח אֵין עָלֵינוּ כְּלוּם (בית יוסף סוף סימן רס״ג בשם שבולי הלקט (סי׳ ס)). (טו) **וְלֹא מְקַדְּשִׁין.** הַגָּהּ: וְיֵשׁ מַתִּירִין לְקַדֵּשׁ (טז) הַיְכָא דְּאֵין לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים (רבינו תם (ספר הישר סי׳ מח)). (יז) וְאֶפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין הַכְּנִיסָה לַחֻפָּה שָׁרֵי (סמ״ג (לאוין עה)). וְאַף עַל גַּב (יח) דְּלֹא קָיְמָא לָן הָכִי, מִכָּל מָקוֹם סוֹמְכִין עַל זֶה בְּשָׁעַת הַדְּחָק, גַּם כִּי גָּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁרְגִילִין שֶׁלִּפְעָמִים שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוֹלִים לְהִשָּׁוֹות עִם הַנְּדוּנְיָא בְּיוֹם שִׁשִּׁי עַד הַלַּיְלָה, דְּעוֹשִׂין הַחֻפָּה וְהַקִּדּוּשִׁין בְּלֵיל שַׁבָּת, (יט) הוֹאִיל וּכְבָר הֵכִינוּ לַסְּעוּדָה וְלַנְּשׁוּאִין וְהָוֵי בִּיּוּשׁ לַכַּלָּה וְלֶחָתָן

ח משנה ביצה ל״ו (ע״ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

ד (ג) **אֵין דָּנִין.** אֵין מְסַדְּרִין טְעָנוֹת בְּשַׁבָּת. נִרְאֶה גִּרְשׁוֹם תִּקֵּן שֶׁלֹּא לְבַטֵּל הַתָּמִיד בְּשַׁבָּת אֲבָל לְקַבֵּל כְּגוֹן עַל טַעֲנַת בְּתוּלִים שָׁרִי. שלטי גבורים (סנהדרין ט: אות א) וְעַיֵּן בְּתוֹסְפוֹת כְּתֻבּוֹת דַּף ג׳ (ע״א ד״ה אי), וּבְשַׁבִּיל טַעֲנוֹת הַקָּהָל מֻתָּר לְבַטֵּל הַתָּמִיד. כְּתַב הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק (כ״ג) [כ״ד] (ה״ז) דְּאֵין עוֹנְשִׁין בְּשַׁבָּת אַף עַל פִּי שֶׁהֶעְנֶשׁ מִצְוֹת עֲשֵׂה אֵינוֹ דּוֹחֶה שַׁבָּת, כֵּיצַד הֲרֵי שֶׁנִּתְחַיֵּב בְּבֵית דִּין מַלְקוּת אוֹ מִיתָה אֵין מַלְקִין אוֹתוֹ וְאֵין מְמִיתִין אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לה ג) ׳לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְאַף עַל גַּב דְּמִן הַגְּמָרָא (סנהדרין לה.) נִרְאֶה דְּוָקָא רְצִיחָה אֵינוֹ דּוֹחֶה שַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּמִלְּקוּת בְּמִקְדָּשׁ מִיתָה עוֹמֶדֶת, הֵיינוּ מִיתָה הֵיינוּ מַלְקוּת, וּכְשֶׁם שֶׁהַמְּעִיטוּ מִ׳לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ׳ שֶׁאֵין מִיתַת בֵּית דִּין דּוֹחָה שַׁבָּת, מַלְקוּת נַמִּי בִּכְלָל. יַד אַהֲרֹן (הגב״י) וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְעַיֵּן בְּתִשְׁבֹּת אֲמוּנַת שְׁמוּאֵל סִימָן (כ״ד) [נ״ד] שֶׁעָמַד עַל זֶה עַיֵּן שָׁם בְּאָרְכּוֹ. וְעַיֵּן מַה שֶּׁנִּסְתַּפֵּק בָּזֶה בְּסֵפֶר מִשְׁנָה לְמֶלֶךְ (שם). וְדִינֵי מָמוֹנוֹת אֵין דָּנִין בְּשַׁבָּת גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִכְתֹּב. אִיתָא בְּסַנְהֶדְרִין דַּף פ״ח עַמּוּד ב׳ שֶׁבְּשַׁבָּת לֹא הָיוּ יוֹשְׁבִין הַסַּנְהֶדְרִין בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית רַק (בַּחֵיל) [בַּחַיִל], שֶׁלֹּא יֶהָא נִרְאֶה כְּאִלּוּ דָּנִין בְּשַׁבָּת. וְנִרְאֶה לִי דְּמֵהַאי טַעְמָא אָסוּר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ג] **אֵין דָּנִין.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ג), וְכָתַב מוֹר וּקְצִיעָה שֶׁאָסוּר לְבַעַל דִּין לְסַדֵּר טַעֲנוֹתָיו לְעַצְמוֹ בְּבֵיתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ שְׁנוּנִים בְּפִיו בְּעָמְדוֹ לְדִין מְשׁוּם ׳וְדִבֵּר דָּבָר׳ כו׳, אֲבָל הַדַּיָּן שֶׁשָּׁמַע הַטְּעָנוֹת מֻתָּר לְעַיֵּן דִּינָם בִּסְפָרִי הַסּוֹפְקִים וְכֵן הַבַּעַל דִּין אִם בֶּן בָּרִי הוּא. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש״ז (סק״ב) אִם מֻתָּר לְהַעֲמִיד מֵלִּיץ אֵינוֹ יְהוּדִי כְּשֶׁהוּא מְכֻרָּח לְכָךְ. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ג) שֶׁאֵין לְקַבֵּעַ מָקוֹם לְחֵלִיצָה, עַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן (ט״ו) (י״ד) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁמִּתּוֹר לְקַבֵּל עֲדוּת לְצֹרֶךְ עֲגוּנָה בְּשַׁבָּת כְּשֶׁהָעֵד

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְהָקֵיל לַחֲבֵרוֹ מִשְּׁנָתוֹ מַשְׁמַע מִמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ב) דְּשָׁרֵי דִּלְאוּ דֶּרֶךְ שִׁיר הוּא, אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁבֵּאֵר בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ד) שִׁיטַת רַשׁ״י (יומא יט: ד״ה צרתה), מַשְׁמַע דְּלְרַשׁ״י גַּם בָּזֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר וְכֵן מַשְׁמַע בְּפִרְי מְגַדִּים (א״א סק״ב): (י) **לְהָקֵל בְּכָל.** הַאי לְהָקֵל בְּכָל (ו) קָאֵי עַל טְפוּחַ וְסָפוּחַ וְרָקוּד וְלֹא עַל שְׁאָר דְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים בְּסָעִיף זֶה, (ז) וַאֲפִלּוּ בְּטְפוּחַ וְרָקוּד אֵין כְּדַאי לְהַנִּיחַ הַמִּנְהָג שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם מִצְוָה אֶלָּא מִשּׁוּם הַנַּח לָהֶם וְכוּ׳: ד (יא) **אֵין דָּנִין.** הֵיינוּ אֲפִלּוּ דִּינֵי מָמוֹנוֹת (מ) שֶׁמָּא יָבֹא לִידֵי כְּתִיבָה, (ט) וְהוּא הַדִּין נָמֵי דְּסִדּוּר הַטְּעָנוֹת לְבַד לְפָנֵי הַדַּיָּנִים גַּם כֵּן אָסוּר שֶׁמָּא יִכְתְּבוּ הַדַּיָּנִים דִּבְרֵי טַעֲנוֹתֵיהֶם, אֲבָל לְקַבֵּל וּלְהַצִּיעַ דְּבָרִים כְּגוֹן עַל טַעֲנוֹת בְּתוּלִים מֻתָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב (בטור) בְּאֶבֶן הָעֶזֶר סִימָן (ס״ב) [ס״ד]. (י) וְתִקֵּן רַבֵּנוּ גֵּרְשׁוֹם מְאוֹר הַגּוֹלָה (הו״ד בשלטי גבורים סנהדרין ט: אות א) שֶׁלֹּא לְבַטֵּל הַתָּמִיד [הַיְינוּ הַתְּפִלָּה הַקְּבוּעָה בְּצִבּוּר לְבֵית הַכְּנֶסֶת] בְּשַׁבָּת, אִם לֹא שֶׁבִּטֵּל כְּבָר שֵׁשׁ פְּעָמִים בְּחֹל וְלֹא הוֹעִיל אוֹ בְּשִׁבְיל טַעֲנוֹת הַקָּהָל: (יב) דְּהָוֵי וְכוּ׳. וְגַם יָכוֹל לָבוֹא לִידֵי חֲבוּרָה בְּשַׁבָּת: (יג) **בְּכְלַל דִּין.** (יד) וְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (סנהדרין פ״ד ה״ו) עַל מַה דִּכְתִיב (שמות לה ג) ׳לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכל מֹשְׁבֹתֵיכֶם׳ וְגוֹ׳, מִכָּאן לָבְתֵּי דִינִין שֶׁלֹּא יְהוּ דָּנִין בְּשַׁבָּת [הַיְינוּ מִי שֶׁהָיָה מְחֻיָּב (בֵּיתִים הַקַּדְמוֹנִים) הַבָּעָרָה, גִּלְּתָה הַתּוֹרָה דִּלֹּא יַעֲנִישׁוּהוּ בְּשַׁבָּת, וּמִנָּה יָלְפִינַן דְּהוּא הַדִּין לְכָל עֹנֶשׁ, וְהַמְחַבֵּר מַיְירֵי מִתְּחִלָּה בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת דְּבָזֶה גַּם כֵּן אָסוּר מִדְּרַבָּנָן וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן י״א]. וְאִיתָא בְּסֵפֶר הַחִנּוּךְ (מצוה קיד) הַשַּׁעַם שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְכַבֵּד יוֹם זֶה, שֶׁיִּמְצְאוּ בּוֹ הַכֹּל מְנוּחָה גַּם הַחוֹטְאִים וְהַחַיָּבִים, מָשָׁל וְכוּ׳: (יד) **וְאִם יִבְרַח וְכוּ׳.** וְאֵין בְּכְלָל זֶה אִם אֶחָד רוֹצֶה לִבְרֹחַ כְּדֵי לַעֲגֹן אִשְׁתּוֹ, דְּבָזֶה מֻתָּר הָיָה לְחָבְשָׁהּ, וְכֵן מֻתָּר לְקַבֵּל עֲדוּת מֵאִישׁ מֻסְכָּן וְקָרוֹב לָמוּת עַל אִשָּׁה שֶׁמֵּת בַּעְלָהּ הֵיכָא דְּחִישִׁינַן שֶׁלֹּא יִמְצְאוּ אַחֵר כָּךְ עֵדוּת אַחֶרֶת [חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (טו) **וְלֹא מְקַדְּשִׁין.** גַּם זֶה מֵחֲמַת גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִכְתֹּב. (יג) אֲבָל לֹא מִטַּעַם דְּהוּא בְּקִנְיָן כְּשֶׁבַּת דְּהָא לֹא חָפָּה בְּקִדּוּשִׁין לְבַד בִּלְא חֻפָּה לֹא קָנְיָא עֲדַיִן לְיָרְשָׁהּ וּלְמִצִיאָתָהּ וּלְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ. וְכֵן אִם אֵפְלוּ הָיוּ הַקִּדּוּשִׁין מִבְּעוֹד יוֹם, מִבְּאֹר בְּהַמְחַבֵּר לְקַמִּיהּ דְּאָסוּר לְהַכְנִיסָהּ לַחֻפָּה בְּשַׁבָּת, וְהַיְינוּ מִטַּעַם דְּעַל יְדֵי הַחֻפָּה קוֹנָה אוֹתָהּ לְכָל הַדְּבָרִים הָאֲלוּ הַנַּ״ל וְהָוֵי כְּמֻקָּח וּמִמְכָּר דְּאָסוּר בְּשַׁבָּת: (טז) **הֵיכָא דְּאֵין לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים.** וְהוּא הַדִּין (יג) בְּיֵשׁ לוֹ בָּנִים וְאֵין לוֹ אִשָּׁה גַּם כֵּן מֻתָּר לְדַעַת זוֹ דִּמְצִוָּה קָעֲבִיד כְּדְאָמְרִינַן בִּיבָמוֹת [ס״ב (ע״ב)] מִקְּרָא (קהלת יא ו) ׳בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב אַל תַּנַּח יָדֶךָ׳ וְגוֹ׳: (יז) **וְאֶפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף דְּעַל יְדֵי הַחֻפָּה קוֹנָה אוֹתָהּ לְכָמָּה דְּבָרִים וְכַנַּ״ל, אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ אִשָּׁה וּבָנִים וְיֵשׁ בָּזֶה מִצְוָה פְּרִיָּה וּרְבִיָּה סְבִירָא לֵיהּ לְהָקֵל בָּזֶה: (יח) **דְּלֹא קָיְמָא לָן הָכִי.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (יל) דְּמַעֲקַר הַדִּין קָיְמָא לָן כְּשִׁיטַת רַשׁ״י (ביצה לו: ד״ה ולא מקדשין ע״ש) וּשְׁאָרֵי רִאשׁוֹנִים, דְּקִדּוּשִׁין וְאַף הַחֻפָּה אָסוּר בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב: (יט) **הוֹאִיל וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְיֵשׁ הָפְסֵד רַב עַל יְדֵי זֶה. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל לח ס״ו) שֶׁכָּתַב שֶׁאֵין לְהָקֵל בְּכָל זֶה, רַק אִם נִשְׁלְמוּ הַשְּׁלֹשָׁה פָּרָטִים דְּהַיְינוּ אִם לֹא קַיָּם פְּרִיָּה וּרְבִיָּה עֲדַיִן וְיֵשׁ הָפְסֵד רַב וְגַם בְּיוּשׁ לָחֻתָּן וְכַלָּה אִם לֹא יִכָּנֵס אָז, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ט״ז דְּלְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם אַף בְּיֵשׁ לוֹ בָּנִים כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה גַּם כֵּן מִצְוָה קָעֲבִיד וּמֻתָּר, וְאֶפְשָׁר דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּאֵין סוֹמְכִין עָלָיו בָּזֶה. וּבְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אֵין לְהַחְמִיר בְּדִיעֲבַד, דְּלֹא גָּזְרוּ עַל שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְצֹרֶךְ מִצְוָה לְכַלֵּי עָלְמָא, (טו) אַךְ לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְזָהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא לְאַחַר כָּל כָּךְ כִּי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

דֶּרֶךְ שִׁיר, וְאַפְּאֵי אָסוּר לְדַעַת הָרִי״ף (עירובין לה:) וְהָרַא״ש (עירובין פ״י סי׳ כ) לְעָנְיַן טְפוּחַ וְרָקוּד דִּמְקַלְּקֵל בָּזֶה], וְעַיֵּן בְּהַגְהָ״א (סי׳ שלח ס״ד) דְּהַסְּכִים דְּכֵן עִקַּר לְדִינָא, וּמִכָּל מָקוֹם גַּם הוּא מוֹדֶה דְּסִפּוּק לְאָבֵל בְּוַדַּאי אָסוּר גַּם כֵּן בְּשַׁבָּת: (ו) כֵּן מְצַדֵּד הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ה): (ז) אֲלִיָּה רַבָּה (שם) בְּשֵׁם יָם שֶׁל שְׁלֹמה (ביצה פ״ה סי׳ ו), עַיֵּן שָׁם, אַף שָׁם מַשְׁמַע מִרַשׁ״ל דְּבִמְקוֹם

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah